

1

Inhoud

- 1. **Lesdoel:** je weet **wat** diep begrip inhoudt
- 2. **Uitleg** over eye-tracking
- 3. **Vorbereidende** opdracht
- 4. **Filmpjes** van twee lezende leerlingen met opdrachten
- 5. **Conclusie:** Wat heb je geleerd?

2

1. Introductie

Wat betekent het als je een tekst **diep begrijpt**? Daarover gaan we nadenken aan de hand van enkele **oogbewegingsfilmpjes**.

In deze les ga je de **oogbewegingen** zien van vwo 4-leerlingen die tijdens lezen zijn gevolgd met een **eye-tracker**. Deze apparatuur wordt in allerlei onderzoek gebruikt over de hele wereld. Waar kijken internetgebruikers naar op een internetpagina? Bekijken mensen een donkere man anders dan een witte man in een verdachte situatie?

Benodigd materiaal:

- tekst 'Complotdenkers' & antwoordenblad

3

Eye-tracking in leesonderzoek

- * Ook veel ingezet bij onderzoek naar **leesgedrag**
- * Op de volgende slide leest een **Zweeds meisje** hardop enkele Engelse zinnen.
- * Daarbij hapert ze nogal eens. Let erop hoe je dat haperen terug kunt zien in haar oogbewegingen.

4

- <https://youtu.be/G9EVXujmzWs>

5

Gaze-replays

* In deze les zie je twee filmpjes (*gaze-replays*) van lezende leerlingen

* Je kunt volgen waarop leerlingen **in een tekst fixeerden** (hun ogen richtten)

- **Plaatje hiernaast:**
- * Waarin **verschilt** de linkerleerling van de rechter?

6

3. Opdracht

- Je hoort en ziet straks hoe twee leerlingen een korte tekst proberen te begrijpen. Ze moesten een **presentatie geven** voor het schoolvak Nederlands over **complotdenkers**: waardoor zijn complotdenkers geneigd om in complotten te denken?
- Zodat je straks het leesgedrag van de twee leerlingen beter kunt volgen, ga je nu eerst **zelf** deze tekst bestuderen.

Lees de tekst 'Complotdenkers' goed, op zo'n manier dat je een duidelijk beeld van de inhoud hebt en de hoofdlijnen **goed begrijpt**. Je moet straks een korte samenvatting van deze tekst kunnen maken, zonder dat je de tekst nog erbij hebt!

7

• Opdracht 1

Noteer voor jezelf op het antwoordenblad:

- Welke stappen heb je tijdens het lezen gezet? Beschrijf nauwkeurig wat je gedaan hebt om de tekst 'Complotdenkers' zorgvuldig te lezen.

Bespreek in tweetallen.

Daarna: klassengesprek

8

4. Twee lezende leerlingen

- Je ziet nu het leesgedrag van twee vwo 4-leerlingen en hoort hun eigen commentaar erbij.
- We vragen je bij beide leerlingen **eerst** afzonderlijk te **beschrijven** wat ze precies doen om de tekst goed te begrijpen. Uiteindelijk willen we van je weten wie volgens jou er het best in slaagde de tekst **diep te begrijpen**.

9

Leerling 1: Arne

- Je gaat nu het leesgedrag van **Arne** bij twee alinea's zien. Arne leest allereerst alinea 1 van de tekst 'Complotdenkers'. Begrijpt hij deze alinea **diep**, na lezen, denk je?
- Volg zijn kijkpatroon en vraag je af waarom hij welke stappen zet: scant hij bijvoorbeeld de tekst? Of kijkt hij naar tekstdelen terug? Doet hij dat vanwege een moeilijk woord of vindt hij een zin belangrijk? Enz. *Het is aan te raden het filmpje twee keer te bekijken: het gaat nogal snel ...*

10

Filmpje:

Alinea 1:

- https://youtu.be/_VmF0uOPdaw

Alinea 2:

- <https://youtu.be/OMjxSzQuRUo>

11

• Opdracht 2

a) Welke stappen zet Arne tijdens het lezen?

- Alinea 1:
- Alinea 2:

b) Waarom zet Arne deze stappen waarschijnlijk, denk je?

Beantwoord de volgende vraag en noteer op het antwoordenblad:

- c) Arne levert commentaar bij zijn lezen. In hoeverre blijkt uit dat commentaar dat hij de tekst diep begrijpt? Leg je mening uit.
- d) Heeft Arne nu de tekst diep begrepen, denk je? Leg je antwoord uit.

12

Leerling 2: Berend

- De tweede leerling van wie je de oogbewegingen gaat zien, is Berend. Je gaat hier maar één filmpje zien. Je ziet hoe jij verder leest nadat hij de tekst al helemaal doorgenomen heeft. Volg zijn kijkpatroon en vraag je af waarom hij welke stappen in de tekst zet. Begrijpt hij de tekst goed, denk je?
- *Je wist het al: het is aan te raden om het filmpje twee keer te bekijken: het gaat allemaal nogal snel ...*

13

Filmpje:

<https://youtu.be/mkW1UqQjKmk>

14

Opdracht 3

Je krijgt het leesgedrag van een andere leerling uit vwo 4 te zien, Berend.

- Welke stappen zet Berend tijdens het lezen?
- Waarom zet Berend deze stappen waarschijnlijk, denk je?

Beantwoord de volgende vraag en noteer op het antwoordenblad:

- Berend levert commentaar bij zijn lezen. In hoeverre blijkt uit dat commentaar dat hij de tekst diep begrijpt? Leg je mening uit.
- Heeft Berend nu de tekst diep begrepen, denk je? Leg je antwoord uit.

15

5. Conclusie

- Je hebt nu twee leerlingen gezien die **nogal verschillend** de tekst 'Complotdenkers' probeerden te begrijpen. Waarschijnlijk heb je ook wel ideeën wie van beiden de tekst **goed begrepen** heeft. Denk er even over na. Op welke lezer **leek jij**? Op lezer 1, Arne? Op lezer 2, Berend, van wie je alleen zag wat hij deed na de eerste keer lezen?
- In de volgende slides gaan we je drie vragen stellen waarin je de twee lezers **gaat vergelijken**. We willen daarbij dus met je nadenken over **wat** precies **diep begrip** betekent.

16

1. Vooraf lezen (4)

Opdracht 4

Schrijf voor jezelf op:

- Op wie lijkt jij meestal het meeste wat lezen betreft? Arne of Berend?
- Wie heeft de tekst het beste begrepen, denk je? Arne of Berend?

Klassengesprek

17

Waarom snapte Berend de tekst beter?

Eerst: wat is dieper begrip volgens wetenschappers?

Er zijn veel manieren om een tekst goed te begrijpen. Maar wetenschappers zijn het wel erover eens **wat goed, diep tekstbegrip is:**

je kunt dan in eigen woorden de inhoud van een tekst goed weergeven, je kunt de gedachtegang ervan aan anderen makkelijk uitleggen.

Je hebt dan de tekst je **eigen gemaakt**, zou je kunnen zeggen.

18

Kijken we dan nu terug naar Berend...

- * Vraag jezelf af hoe je uit zijn lezen en zijn commentaar kunt opmaken dat Berend de tekst (waarschijnlijk) **diep** begrijpt.

filmpje:

- <https://youtu.be/mkW1UqOjKmk>

19

Wat is diep begrip?

Door de belangrijkste **tekstdelen** terug te lezen, **verdiept** Berend zijn begrip van de **hele tekst**.
Door moeilijkere **zinnen** terug te lezen, **repareert** Arne enkel zijn begrip van een **aline**.

* **diep begrip** : je neemt de informatie uit de tekst op in **jouw kennis van de wereld**. Je kunt dan **in eigen woorden** de tekstuele **gedachtegang** weergeven.

Met zo'n **diep begrip** kun je dan **nadenken** over én vanuit deze gedachtegang:

- Hoe **zinnig** is het wat de tekst beweert?
- Hoe **bruikbaar** en **betrouwbaar** is een tekst voor je opdracht?
- Hoe kun je wat de tekst beweert, gaan **toepassen** op nieuwe situaties?
- Je kunt de tekst **interpreteren**.

20

Evaluatie

We zijn bijna aan het einde van deze les. We wilden je duidelijk maken wat diep begrip van een tekst inhoudt. Hopelijk vond je het leerzaam en leuk.

- Wat heb je door deze les over je eigen diep begrip geleerd?
- Ga je nu anders een tekst lezen, als je de volgende keer voor school een tekst goed moet lezen? Leg je antwoord uit.

21

Universiteit Utrecht

Vragen?

22